

การมีส่วนร่วมทางการเมืองตามแนวพุทธศาสนาของประชาชน
ตำบลนาเกลือ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี

DESIRABLE FEATURES OF POLITICIANS IN THE PUBLIC VIEW,
NAKLUE SUB-DISTRICT, BANGLAMUNG DISTRICT, CHON BURI PROVINCE

พระสุทัศน์ โยโสธโร^๑ และวันชัย ยอยรูโรบ^๒

Phra Suthat Yasotharo and Wanchai Yoyrurob

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการใช้หลักพรหมวิหารธรรมในการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามแนวพุทธศาสนาเพื่อเปรียบเทียบและปัจจัยสนับสนุนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และร้อยละ ผลการวิจัยพบว่าประชาชนส่วนมากมีความรู้เรื่องหลักพรหมวิหารธรรม คือ หลักเมตตา หลักกรุณา หลักมุทิตา และหลักอุเบกขาอยู่ในระดับสูง การทดสอบสมมติฐาน พบว่า สถานภาพส่วนบุคคลต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองตามแนวพุทธศาสนาไม่แตกต่างกัน ซึ่งปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนแนวทางแก้ไขในการประยุกต์ใช้หลักธรรม คือ การนำไปปฏิบัติให้มากขึ้น

คำสำคัญ : ๑.การมีส่วนร่วมทางการเมือง ๒.พุทธศาสนา ๓.ประชาชน

Abstract

This article aims to study the use of core principles in political contributions to Buddhist practice, comparing, and support the political participation of the people. Using the questionnaire as a tool to collect information. The statistics include average and it was found that most of the citizens are the main principles knowledge fair, is benevolent. The main principles and principles, please muthita upekkha is high. Hypothesis testing found that marital status, different personal political contributions by a Buddhist concept is not different. Which denied the assumption set. Troubleshooting section in the application of the principle is to apply more.

^๑ อาจารย์พิเศษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์

Email: Phrasuthat@gmail.com

^๒ อาจารย์พิเศษมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

Key words: ๑. political participation. ๒. Buddhism. ๓. the public

๑. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

การปกครองในระบอบประชาธิปไตยนั้นถือเป็นการปกครองโดยประชาชน และเพื่อประชาชน บทบาททางการเมืองของประชาชนในฐานะที่เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยจึงเป็นหัวใจของระบบนี้ ดังนั้นการเข้ามีส่วนร่วมในการปกครองตนเองของประชาชนจึงถือเป็นกระบวนการที่สำคัญยิ่ง จากผลการสำรวจทางการเมืองสะท้อนให้เห็นว่าคนไทยส่วนใหญ่เบื่อหน่ายการเมือง หากปล่อยให้สถานการณ์ทางการเมืองเป็นเรื้อรังน่าเบื่อหน่าย โดยไม่มีการแก้ไขปัญหาที่ระบบการเมือง ไทยให้น่าเชื่อถือและปราศจากปัญหาความขัดแย้งและทุจริต ในอนาคตประเทศไทยอาจต้องเผชิญกับปัญหาการผูกขาดอำนาจทางการเมืองของคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง โดยกลุ่มนักการเมืองรุ่นเก่าสืบทอดอำนาจกันเป็นทอด ๆ หรือเป็นระบบเครือญาติ ก็จะเป็นปัญหาเรื้อรังและไม่หมดไปจากสังคมไทย เนื่องจากไม่มีนักการเมืองรุ่นใหม่ที่สนใจเข้ามาทำงานด้านการเมือง หากประชาชนเบื่อหน่ายและหันหลังให้กับการเมือง จึงเป็นเรื่องยากที่จะเข้าไปตรวจสอบนักการเมือง และมักจะนิ่งเฉยต่อปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน จากบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญไทย (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.๒๕๖๐) มีหลายมาตราที่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างเป็นรูปธรรมชัดเจนอย่างที่ไม่เคยปรากฏมาก่อน สิทธิในการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนตามรัฐธรรมนูญได้มีการเปิดกว้างทั้งด้านรูปแบบ และวิธีการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างชัดเจน

การมีส่วนร่วมทางการเมือง จึงหมายถึงการที่ประชาชนเข้าร่วมดำเนินกิจกรรมทางการเมือง เพื่อที่จะมีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายของรัฐ หรือผู้นำรัฐบาล รวมทั้งกดดันให้รัฐบาลกระทำตามความประสงค์ของตน หรือกลุ่มตน และการมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นเครื่องชี้วัดพัฒนาการเมือง เมืองในระบอบประชาธิปไตยของแต่ละประเทศ การมีส่วนร่วมทางการเมืองจึงควรเป็นการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามที่กฎหมายกำหนด ดังนั้นประเทศที่พัฒนาการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอยู่ในระดับที่ดีแล้ว ก็มักจะกำหนดให้ประชาชนทุกระดับมีสิทธิในการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามกฎหมายที่มีผลในทางปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมในทุกมิติของกระบวนการทางการเมือง การมีส่วนร่วมทางการเมือง จึงเป็นการกระทำที่มีวัตถุประสงค์ เพื่อมีอิทธิพลในการตัดสินใจของรัฐบาลเป็นสิ่งสำคัญ และการกระทำใดที่ไม่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกนโยบายของรัฐบาล หรือเลือกบุคคลสำคัญที่สามารถกำหนดนโยบายของรัฐบาลได้ ก็ไม่ถือเป็นการมีส่วนร่วมทางการเมือง

เนื่องจากประชาธิปไตยมีหลายรูปแบบ อาทิ แบบทางตรง แบบทางอ้อม ยกตัวอย่างรูปแบบของการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยทางตรง คือการที่ประชาชนของรัฐทั้งหมดเป็นผู้ใช้อำนาจในการปกครอง โดยตรงด้วยการร่วมกันประชุมพิจารณาเรื่องต่าง ๆ หรือทำหน้าที่เป็นสภาเอง เนื่องจากอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน โดยมีหลักการว่าประชาชนทุกคนต้องมีส่วนร่วมในการกำหนดกฎเกณฑ์ในสังคม กล่าวคือประชาชนมีส่วนร่วมในการบัญญัติกฎหมาย แต่ในปัจจุบันนี้ไม่สามารถนำประชาธิปไตยทางตรงมาใช้ได้ เพราะจำนวนประชาชนมากเกินไปจนจะให้โอกาสประชาชนทุกคนเข้ามาใช้สิทธิในการปกครองประเทศได้ จึงมีการนำประชาธิปไตยโดยผู้แทนหรือประชาธิปไตยโดยอ้อมมาใช้ หลักการมีส่วนร่วมของประชาชนในระบอบประชาธิปไตยแบบตัวแทนประชาชนจะเลือกผู้แทนทำหน้าที่แทนตนในรัฐสภา และเจตจำนงของรัฐสภาถือเป็นความต้องการของประชาชน โดยที่ประชาชนยังมีช่องทางในการควบคุมทางการเมืองการปกครองได้บ้าง โดยขอบเขตของการมีตัวแทนของปวง

คนนั้น ต้องเป็นไปอย่างกว้างขวาง ประชาชนทั่วไปต้องมีสิทธิที่จะมีตัวแทน สิทธิในการออกเสียงเลือกตั้งจะเป็นของกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง หรือมีเงื่อนไขกีดกันประชาชนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งมิได้ และสิทธิพื้นฐานของประชาชนต้องได้รับการรับรอง เช่น สิทธิในการพูด สิทธิในการเขียน สิทธิในการประกอบอาชีพ สิทธิในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร สิทธิในการนับถือศาสนา ซึ่งต้องเป็นสิทธิที่เท่าเทียมกัน

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนนั้นอาจเกิดขึ้นได้ในหลายลักษณะ (www.sites.google.com/) เช่น การลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง การพูดคุยเรื่องการเมือง การช่วยพรรคการเมืองในการรณรงค์หาเสียง การเข้าร่วมประชุมทางการเมือง การเสนอแนวทางการปกครองตามแนวพุทธศาสนา การนำหลักธรรมทางพุทธศาสนามาใช้ในการปกครอง การเป็นผู้สมัครเข้ารับเลือกตั้ง หรือแม้แต่การเดินทางประท้วง หรือสนับสนุนการดำเนินการของรัฐที่ยังผลให้ตนเองได้ประโยชน์หรือเสียประโยชน์ และการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่เป็นหัวใจสำคัญของประชาธิปไตยแบบตัวแทน คือการมีส่วนร่วมในกระบวนการเลือกตั้งผู้แทนที่ไม่มีการทุจริตและไม่มีการซื้อสิทธิขายเสียง

จากปัญหาดังกล่าวมานี้ ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองตามแนวพุทธศาสนาของประชาชน ตำบลนาเกลือ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี” เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามแนวพุทธศาสนาของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันเป็นประโยชน์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

๒. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๒.๑ เพื่อศึกษาการประยุกต์ใช้หลักธรรม ในการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามแนวพุทธศาสนาของประชาชน ตำบลนาเกลือ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี

๒.๒ เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการประยุกต์ใช้หลักธรรม ในการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามแนวพุทธศาสนาของประชาชน ตำบลนาเกลือ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี โดยจำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล

๒.๓ เพื่อศึกษาเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขในการการประยุกต์ใช้หลักธรรม ในการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามแนวพุทธศาสนาของประชาชน ตำบลนาเกลือ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี

๓. ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษา การมีส่วนร่วมทางการเมืองตามแนวพุทธศาสนาของประชาชนตำบลนาเกลือ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ดังนี้

๓.๑ ขอบเขตด้านประชากร ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ ๑๘ ปีขึ้นไป มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านอาศัยอยู่ใน ตำบลนาเกลือ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี

๓.๒ ขอบเขตด้านเนื้อหา ได้แก่ การมีส่วนร่วมทางการเมืองตามแนวพุทธศาสนาของประชาชนตำบลนาเกลือ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี โดยใช้หลักพรหมวิหาร ๔ หรือ พรหมวิหารธรรม เป็นหลักธรรมประจำใจ เพื่อให้ตนดำรงชีวิตได้อย่างประเสริฐและบริสุทธิ์เฉกเช่นพรหม เป็นแนวธรรมปฏิบัติของผู้ปกครอง และการอยู่

ร่วมกับผู้อื่น ประกอบด้วยหลักปฏิบัติ ๔ ประการ ได้แก่ ๑) เมตตา ความปรารถนาให้ผู้อื่นได้รับสุข ๒) กรุณา ความปรารถนาให้ผู้อื่นพ้นทุกข์ ๓) มุทิตา ความยินดีเมื่อผู้อื่นได้ดี และ ๔) อุเบกขา การรู้จักวางเฉย

๓.๓ ขอบเขตด้านพื้นที่ ได้แก่ ประชากรในเขตพื้นที่ จำนวน ๗ หมู่บ้าน ตำบลนาเกลือ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี

๔. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้เป็นการศึกษาเชิงสำรวจหรือการวิจัยภาคสนาม (Survey Research or Field Research) เกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน (Current Problem) จึงจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชาชนที่เกี่ยวข้องโดยตรง ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยใช้การวิจัยแบบ Cross Sectional Study ซึ่งประชากรที่ศึกษา ได้แก่ ประชากรที่มีอายุตั้งแต่ ๑๘ ปีขึ้นไป มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านของตำบลนาเกลือ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี จำนวน ๗ หมู่บ้าน รวมจำนวนทั้งสิ้น ๑๖,๔๓๕ คน (และได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๓๙๐ คน โดยการสุ่มสุทธาคำนวณหากลุ่มตัวอย่างของ ทาโร ยามาเน่ แล้วจึงใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ตามหมู่บ้าน แล้วนำไปหาอัตราสัดส่วนของประชากร (Proportional to Size) เพื่อหากลุ่มตัวอย่างแยกแต่ละหมู่บ้านตามสูตรนี้ หลังจากนั้น จึงใช้สถิติเข้ามาช่วยในการวิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผล

๕. ผลการวิจัย

จากผลการวิจัย การมีส่วนร่วมทางการเมืองตามแนวพุทธศาสนาของประชาชน ตำบลนาเกลือ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี ครั้งนี้โดยภาพรวม ได้แก่ ๑. ด้านเมตตา ๒. ด้านกรุณา ๓. ด้านมุทิตา และ ๔. ด้านอุเบกขา มีรายละเอียดสรุปได้ดังนี้

การมีส่วนร่วมทางการเมืองตามแนวพุทธศาสนาของประชาชน โดยภาพรวม	การมีส่วนร่วม		
	\bar{X}	S.D.	การแปลผล
๑. ด้านเมตตา	๔.๓๓	.๖๕๙	มาก
๒. ด้านกรุณา	๔.๔๐	.๖๑๔	มาก
๓. ด้านมุทิตา	๔.๔๑	.๕๒๗	มาก
๔. ด้านอุเบกขา	๔.๔๖	.๕๘๘	มาก
ภาพรวมทั้ง ๔ ด้าน	๔.๓๙	.๕๖๙	มาก

๖. สรุปผลการวิจัย

๖.๑ ผลการวิเคราะห์สถานภาพส่วนบุคคล ของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ประชาชนตำบลนาเกลือ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี ส่วนมากเป็นเพศชาย จำนวน ๒๑๘ คน มีอายุ ๔๑ - ๕๐ ปี จำนวน ๑๓๖ คน มี

การศึกษาระดับมัธยมศึกษา/ปวช./ปวส. จำนวน ๑๗๙ คน มีอาชีพรับจ้างทั่วไป/พนักงานบริษัท จำนวน ๑๔๖ คน และมีรายได้ต่อเดือน ๑๕,๐๐๐ – ๒๐,๐๐๐ บาท จำนวน ๑๓๖ คน

๖.๒ การประยุกต์ใช้หลักธรรม ในการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามแนวพุทธศาสนาของประชาชน ตำบลนาเกลือ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี

ผู้ตอบแบบสอบถาม การมีส่วนร่วมทางการเมืองตามแนวพุทธศาสนาของประชาชน ตำบลนาเกลือ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๓๙ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยค่าเฉลี่ย สูงสุด ๓ อันดับแรก ได้แก่ ด้านอุเบกขา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๔๖ รองลงมาคือ ด้านมูทิตา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๔๑ ถัดมาคือ ด้านกรุณา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๔๐ และด้านที่มีค่าเฉลี่ย ต่ำสุด ได้แก่ ด้านเมตตา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๓๓ ตามลำดับ

๖.๓ เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการประยุกต์ใช้หลักธรรม ในการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามแนวพุทธศาสนาของประชาชน ตำบลนาเกลือ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี โดยจำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล ไม่แตกต่างกัน ซึ่งปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

๖.๔ เกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขในการประยุกต์ใช้หลักธรรม ในการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามแนวพุทธศาสนาของประชาชน ตำบลนาเกลือ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี ทั้ง ๔ ด้าน ได้แก่ ๑) ด้านเมตตา ๒) ด้านกรุณา ๓) ด้านมูทิตา และ ๔) ด้านอุเบกขา สามารถสรุปได้ดังนี้

๑) ด้านเมตตา พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองตามแนวพุทธศาสนาของประชาชน ต้องมีน้ำใจ และมีความแบ่งปันซึ่งกันและกัน ทำให้ประชาชนเกิดสันติสุขและเกิดความสุข ถ้ามีความเมตตาต่อกันสังคมก็จะสงบสุข ความเมตตาทำให้เกิดการให้อภัยและทำให้คนมีความรักใคร่กัน ไม่ควรเบียดเบียนผู้อื่นและทำสิ่งดี ๆ มีการช่วยเหลือกับผู้ที่ด้อยหรือยากไร้กว่าตามสมควร ควรวางตัวเป็นกลางและฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

๒) ด้านกรุณา พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองตามแนวพุทธศาสนาของประชาชน การช่วยเหลือคนที่ทุกข์ให้พ้นทุกข์จะทำให้สังคมมีแต่ความสุข ไม่เอาเปรียบผู้อื่น ไม่เห็นแก่ตัวต่อเพื่อนร่วมสังคม ทำให้ประชาชนรักและสามัคคีกันเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กัน ให้หน่วยงานราชการที่มีหน้าที่รับผิดชอบต่อประชาชนลงมาดูแลช่วยเหลือ ผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนอย่างจริงจังและทั่วถึง ไม่ใช่ช่วยเหลือแต่พวกพ้องตัวเอง ช่วยเหลือผู้ที่ลำบากให้พ้นทุกข์สามารถใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้ ร่วมกับประชาชนสร้างความสามัคคี

๓) ด้านมูทิตา พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองตามแนวพุทธศาสนาของประชาชน ควรส่งเสริมและสนับสนุนบางโอกาส ยกย่อง สรรเสริญ ดีใจกับคนที่ได้ดี ให้อภัยกับคนที่ทำผิด ไม่อิจฉาหรือว่าร้ายผู้อื่น ไม่แก่งแย่งชิงดีกัน ทำคุณประโยชน์กับประชาชนให้เป็นแบบอย่างต่อเยาวชน เพื่อเป็นแรงผลักดันให้ผู้อื่นทำดีต่อไป

๔) ด้านอุเบกขา พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองตามแนวพุทธศาสนาของประชาชน ไม่ควรยึดติดกับสิ่งที่ผ่านมา ปรารถนาแต่สิ่งที่ดี ๆ ปล่อยวางอย่ายึดติดกับสิ่งที่ล่วงตา วางเฉยต่อเรื่องที่ไม่ดี รณรงค์สร้างจิตสำนึกด้านการเมืองอย่างสันติสุข การทำตัวเป็นกลาง มีเหตุผล เที่ยงธรรม ควรมีการนำไปปฏิบัติจริง

๗. อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัย การมีส่วนร่วมทางการเมืองตามแนวพุทธศาสนาของประชาชนตำบลนาเกลือ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ในภาพรวมทั้ง ๔ ด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาผลการวิจัยรายด้าน สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

๗.๑ ด้านเมตตา พบว่า การนำหลักพรหมวิหารธรรมมาใช้ในการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามแนวพุทธศาสนานี้ อยู่ในระดับมาก หลักธรรมด้านเมตตา ทำให้ประชาชนประพฤติตนอยู่ในศีลธรรมอันดี สามารถสร้างสัมพันธภาพอันดีในหมู่ประชาชน มีความรัก ความปรารถนาดีต่อกัน ทำให้ประชาชนมุ่งสร้างประโยชน์แก่ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว อันนำมาซึ่งความสงบสุข สอดคล้องกับแนวคิดของ **พระธรรมปิฎก** (ประยุทธ์ ปยุตโต, ๒๕๔๕, หน้า ๒๐) ให้ความหมายของ เมตตาว่า คือ ความเมตตา (ความรัก) คือ ความปรารถนาดีไม่มีตรี ต้องการช่วยเหลือให้ทุกคนประสบประโยชน์และความสุข ช่วยเหลือให้ผู้อื่นพ้นทุกข์ ใฝ่ใจที่จะปลดเปลื้อง บำบัดความทุกข์ยากเดือดร้อนของคนและสัตว์ทั้งปวง

๗.๒ ด้านกรุณา พบว่า การนำหลักพรหมวิหารธรรมมาใช้ในการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามแนวพุทธศาสนานี้ อยู่ในระดับมาก หลักธรรมด้านกรุณา ทำให้ประชาชนละเว้นการกระทำที่ผู้อื่นเกิดความกระทบกระเทือนต่อจิตใจและอารมณ์ สร้างให้เกิดความเห็นใจผู้อื่นเมื่อผู้อื่นได้รับทุกข์ ทำให้ประชาชนมีการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อผู้อื่นและส่วนรวม สอดคล้องกับแนวคิดของ **ธนวรรธ สกฤษชัยพฤกษ์** (๒๕๕๖) ได้กล่าวถึงความสำคัญของกรุณาไว้ว่า ความปรารถนาให้ผู้อื่นพ้นทุกข์ ความทุกข์ คือ สิ่ง que เข้ามาเบียดเบียนให้เกิดความไม่สบายกายและไม่สบายใจ และจะเกิดจากหลายปัจจัยด้วยกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ **พระเทพโสภณ** (ประยูร ธมมจิตโต, ม.ป.ป., หน้า ๔๓-๔๕) ได้กล่าวถึงพรหมวิหาร ๔ ในหนังสือ มณีแห่งปัญญา ตอนคุณธรรมสำหรับนักบริหาร สามารถสรุปความได้ว่า ผู้บริหารทางการเมืองต้องมีพรหมวิหารธรรม คือ ธรรมสำหรับผู้ใหญ่ ๔ ประการ เพราะเมตตาจะทำให้ผู้บริหารทางการเมือง รู้จักมองแง่ดีของเพื่อนร่วมงาน ละจดจำไว้เพื่อจะได้ใช้คนให้เหมาะสมกับลักษณะที่ดีของเขา กรุณาจะทำให้ผู้บริหารทางการเมือง เปิดใจกว้างรับฟังปัญหาของคนอื่น มุทิตาทำให้ผู้บริหารทางการเมือง ส่งเสริมให้คนทำงานมีโอกาสพัฒนาความรู้ ความสามารถจนได้เลื่อนตำแหน่งสูงขึ้น และอุเบกขาจะทำให้ผู้บริหารทางการเมือง มีความยุติธรรมในการให้รางวัล และลงโทษ

๗.๓ ด้านมุทิตา พบว่า การนำหลักพรหมวิหารธรรมมาใช้ในการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามแนวพุทธศาสนานี้ อยู่ในระดับมาก หลักธรรมด้านมุทิตา ทำให้ประชาชนเปิดโอกาสให้ผู้อื่นแสดงความคิดเห็นและยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นอย่างมีเหตุผล ทำให้ประชาชนเป็นที่ปรึกษาที่ดี และให้คำแนะนำการบริหารบ้านเมืองเมื่อมีปัญหา มีความยินดีที่ผู้อื่นเป็นสุขไม่อิจฉาริษยาผู้อื่น สอดคล้องกับแนวคิดของ **ไสว มาลาทอง** (๒๕๕๖) ได้ให้ความหมายของมุทิตาไว้ว่า มุทิตา หมายถึง ความชื่นบาน พลอยยินดีเมื่อเห็นผู้อื่นพ้นจากความทุกข์ความเดือดร้อน ไม่ว่าจะการพ้นทุกข์นั้นเกิดจากความเมตตากรุณาของตนหรือผู้อื่น มุทิตาจึงเป็นหลักธรรมที่แสดงให้เห็นบุคลิกของคนใจกว้าง ไม่คับแคบนับเป็นความดีอย่างหนึ่ง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ **สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช** (เจริญ สุวฑฒโน, ๒๕๔๓, หน้า ๑๙๕-๒๐๓) ทรงเรียบเรียงหนังสือชุดธรรมมะ ตอนที่ว่า

ด้วยพรหมวิหาร ๔ สามารถสรุปความได้ว่า พรหมวิหาร ๔ เป็นคุณธรรมสำหรับเป็นที่อยู่ของจิตใจแห่งพรหม คือ ผู้ใหญ่ ผู้บริหาร หรือผู้ประเสริฐ เป็นธรรมเป็นที่อยู่ซึ่งมีทั้งความดีและความสุข

๗.๔ ด้านอุเบกขา พบว่า การนำหลักพรหมวิหารธรรมมาใช้ในการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามแนวพุทธศาสนานี้ อยู่ในระดับมาก หลักธรรมด้านอุเบกขา ทำให้ประชาชนสามารถใช้สติปัญญาพิจารณาข้อเท็จจริงอย่างถูกต้องประกอบด้วยเหตุผล ทำให้ประชาชนมีเหตุผลอย่างถูกต้องด้วยความเที่ยงธรรม มีการตัดสินใจโดยพิจารณาไตร่ตรองด้วยปัญญา หลักคำสอนนี้จะทำให้ประชาชนมีใจเป็นกลาง ใช้ปัญญาพิจารณาลิขิตต่าง ๆ อย่างมีสติ ใช้เหตุและผลมาประกอบ สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาสุทธีชัย ฐิตชโย (ถาวรศีล) (๒๕๔๖) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ศึกษาเชิงวิเคราะห์พรหมวิหาร ๔ ในคัมภีร์ทางพระพุทธศาสนา” จากการศึกษาวิจัยดังกล่าว สรุปได้ว่า พรหมวิหาร ๔ มีปรากฏอยู่ในพระไตรปิฎกและคัมภีร์อื่น ๆ หลายแห่ง ตามลักษณะของการจัดหมวดหมู่ทางหลักธรรมพรหมวิหาร ๔ จึงเป็นหลักธรรมที่มีความสำคัญมากต่อวิถีชีวิตของมนุษย์ในสังคม เนื่องจากเป็นคุณธรรมอันดีงามเป็นหลักปฏิบัติที่มนุษย์พึงยึดไว้ประพฤติปฏิบัติต่อกันและกัน เพื่อความสงบสุขของผู้ปฏิบัติและสังคมโดยรวม และสอดคล้องกับแนวคิดของ สุภาพร พิศาลบุตร (๒๕๔๙) ได้กล่าวถึงความหมายของอุเบกขาไว้ว่า อุเบกขา คือ การรู้จักวางเฉยหรือการวางใจเป็นกลาง ปราศจากอคติ เช่น เมื่อทราบว่าเพื่อนสอบตกก็ไม่ควรแสดงความดีใจหรือเสียใจเพราะเพื่อนคนนั้น อาจจะทำตนเอง ถ้าเพื่อนมีความขยันอาจไม่สอบตก ดังนั้นควรช่วยเหลือเพื่อน โดยการกวดวิชาหรือให้คำแนะนำในการเรียน เป็นต้น

๘. ข้อเสนอแนะ

๘.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนประชาชนตำบลนาเกลือ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี มีส่วนร่วมทางการเมืองตามแนวพุทธศาสนาปฏิบัติตามหลักพรหมวิหารธรรม ๔ ประการ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านเมตตา มีค่าเฉลี่ย (X) เท่ากับ ๔.๓๓ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ .๖๕ ซึ่งมีข้อเสนอแนะว่าหน่วยงานของทางราชการที่เกี่ยวข้องควรมีการกำหนดให้มีการประพฤติปฏิบัติตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาหรือจัดกิจกรรมทางศาสนาแต่ละหมู่บ้าน เพื่อความเจริญก้าวหน้าและเป็นตัวอย่างที่ดีต่อประชาชนทั่วไป

๘.๒ ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

จากผลการวิจัย หน่วยงานของทางราชการที่เกี่ยวข้องควรมีการกำหนดให้มีการประพฤติปฏิบัติตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา หรือจัดกิจกรรมทางศาสนา เช่น อบรมโครงการแผ่นดินธรรมแผ่นดินทอง หมู่บ้านพัฒนาตัวอย่างในด้านศีลธรรม เพื่อให้เกิดความสงบในชุมชน เพื่อความเจริญก้าวหน้าและเป็นตัวอย่างที่ดีต่อประชาชนทั่วไป

๘.๓ ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

๑. ควรมีการศึกษาวิจัยในด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับพระพุทธศาสนา เช่น ปัญหา อุปสรรคในการแสวงหาความรู้และการปฏิบัติตามหลักพระพุทธศาสนา
๒. ควรทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาของเจ้าหน้าที่ระดับท้องถิ่น
๓. ควรทำการศึกษาวิจัยเปรียบเทียบระดับความรู้ ความเข้าใจและการปฏิบัติตามหลักพระพุทธศาสนาในกลุ่มข้าราชการที่สังกัดหน่วยงานต่าง ๆ

๙. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

- ๙.๑ ได้ทราบถึงการประยุกต์ใช้หลักธรรมในการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามแนวพุทธศาสนาของประชาชนตำบลนาเกลือ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี
- ๙.๒ ได้ทราบถึงความคิดเห็นต่อการประยุกต์ใช้หลักธรรม ในการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามแนวพุทธศาสนาของประชาชนตำบลนาเกลือ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
- ๙.๓ ได้ทราบถึงปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการประยุกต์ใช้หลักธรรม ในการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามแนวพุทธศาสนาของประชาชนตำบลนาเกลือ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี
- ๙.๔ ผลที่ได้จากการวิจัย จะเป็นข้อมูลสำหรับประชาชนหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการนำไปพัฒนาการประยุกต์ใช้หลักธรรม ในการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามแนวพุทธศาสนาของประชาชน ต่อไป

๑๐. คำขอบคุณ (Acknowledgement)

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้รับแนวคิด คำแนะนำ คำปรึกษา และข้อเสนอแนะตลอดจนได้รับการอนุเคราะห์ช่วยเหลือหลายฝ่าย อาทิเช่น เจ้าหน้าที่อำเภอบางละมุง ประชาชนในเขตตำบลนาเกลือ หมู่ที่ ๑ ถึงหมู่ที่ ๗ หัวหน้ากลุ่มชุมชนในเขตตำบลนาเกลือ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี ที่ให้ความร่วมมือในการศึกษาครั้งนี้ พร้อมทั้งอำนวยความสะดวกในการกรอกและเก็บแบบสอบถาม จนสำเร็จลุล่วงด้วยดี ผู้วิจัย ขออนุโมทนาและขอบคุณไว้ ณ โอกาสนี้ ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า รายงานการวิจัยเรื่องนี้คงจะอำนวยคุณประโยชน์แก่ผู้ที่สนใจพอสมควร

บรรณานุกรม

- ธนวรรณ สกุลชัยพฤกษ์. คุณธรรมนำความรู้ [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://tawan๕๕๕.blogspot.com> [๒๗ มีนาคม ๒๕๕๖].
- พระเทพโสภณ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต) ศาสตราจารย์พิเศษ เสฐียรพงษ์ วรรณปก.มณีแห่งปัญญา. กรุงเทพมหานคร: ธรรมสภา และสถาบันบรรลือธรรม, ม.ป.ป.

- พระธรรมปิฎก(ประยุทธ์ ปยุตฺโต).ธรรมนุญ: พุทธจริยธรรมเพื่อชีวิตที่ดีงาม.พิมพ์ครั้งที่ ๑๑.
กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิพุทธธรรม, ๒๕๔๕.
- พระมหาสุทธิชัย ฐิตชโย (ถาวรศีล). “ศึกษาเชิงวิเคราะห์พรหมวิหาร ๔ ในคัมภีร์ทางพระพุทธศาสนา”.
วิทยานิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัย มหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๔๖.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐. ประกาศใน ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๔/ตอน ๔๐ ก /๖
เมษายน ๒๕๖๐ /หน้า๑.
- สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช (เจริญ สุวฑฺฒโน). รวมธรรมะ. กรุงเทพมหานคร: บริษัท อมรินทร์พริ้น
ติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด มหาชน, ๒๕๔๓.
- สำนักงานทะเบียนราษฎรเมืองพัทยา, ๒๕ ธันวาคม ๒๕๖๐.
- สุภาพร พิศาลบุตร, จริยธรรมทางธุรกิจ, พิมพ์ครั้งที่ ๑๘. กรุงเทพมหานคร: วีรตันเอดีดูเคชั่น, ๒๕๔๙.
- ไสว มาลาทอง. คู่มือการศึกษาจริยธรรม สำหรับนักเรียน นิสิต นักศึกษา นักบริหาร นักปกครอง และประชาชนผู้สนใจ
ทั่วไป. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๔๒.